

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและ วิสัยทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม และมุมมองของ สังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและ ความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มี ความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง มีเจตคติที่ดี ต่อการใช้ภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึง องค์ความรู้ต่างๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น และมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 1)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้ กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน เพื่อรองรับ สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไว้วางใจว่า การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนจะต้องให้ ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต โดยเสริมสร้างให้คนเป็นคนที่มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย และจิตใจ มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงมีทักษะในการคิดเป็น ทำเป็น การคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรมและจริยธรรม รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและให้ความ เคารพในสิทธิและหน้าที่ของผู้เรียน ขณะเดียวกันต้องเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อ การพัฒนาคุณภาพของคนทั้งในเชิงสถาบัน ระบบและโครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สนับสนุน กระบวนการพัฒนาคนแบบองค์รวม เปิดรับการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง สอดคล้องกับ แนวโน้มการจ้างงานในอนาคต ด้วยการเรียนรู้ในศาสตร์วิทยาการให้สามารถประกอบ

อาชีพได้อย่างหลากหลายควบคู่กับการเรียนรู้สู่วัฒนธรรมแห่งการเกื้อกูล ด้วยการเสริมสร้างทักษะให้มีจิตสาธารณะ 5 ด้าน ทั้งการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต คิดเป็น ทำเป็น การสังเคราะห์ ความรู้ สังคม และต่อยอดสู่นวัตกรรมความรู้ การฝึกฝนจนเกิดความคิดสร้างสรรค์ การเปิดใจกว้างพร้อมรับทุกความคิดเห็นและการปลูกฝังจิตใจที่มีคุณธรรม และกระทรวงศึกษาธิการ. (2551, หน้า 39) ได้กำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการศึกษาของประเทศไทยไว้ 5 ประการ เพื่อเตรียมพร้อมกับการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ภายในปี พ.ศ. 2558 และประการที่ 2 กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพของนักเรียนนักศึกษาและประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้านและเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากล ที่มีความจำเป็นต้องใช้ในการสื่อสารไปยังประชาคมโลก ระบบการศึกษาไทยในขณะนี้ จึงจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของคนไทย เพื่อเข้าใจสารสนเทศภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาอังกฤษ สื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์

ความคิดรวบยอด เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในและแสดงออกมาภายนอก บุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำให้เกิดความคิดรวบยอดจากการเรียนการสอนนั้นได้แก่ ครูและนักเรียน ดังนั้นครูจึงมีบทบาทในการสอนความคิดรวบยอดให้กับนักเรียน อาจสรุปได้ว่าหลักการสอนความคิดรวบยอดนั้น ครูจะต้องมีความพร้อมกล่าวคือ มีการวางแผนการกำหนดรูปแบบกิจกรรม โดยการเรียนรู้การสอนนั้น จะเน้นคุณลักษณะของความคิดรวบยอดที่สอน ทั้งลักษณะใหญ่และลักษณะย่อย รวมทั้งมีการอธิบายให้นักเรียนทราบถึงธรรมชาติของความคิดรวบยอดนั้นๆ โดยมีการจัดลำดับชั้นการสอน การยกตัวอย่างที่ทำให้นักเรียนเข้าใจได้ง่าย ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักเรียนคือ การเรียนรู้ด้วยวิธีค้นคว้าและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์หลายๆ อย่างที่ครูจัดให้ และจากสิ่งแวดล้อมของนักเรียนเอง เน้นให้นักเรียนรู้จักวัดผลประเมินผลตนเองว่า เข้าใจในความคิดรวบยอดหรือไม่ และสามารถที่จะนำความคิดรวบยอดนั้นไปใช้ประโยชน์ได้ โดยครูเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือสิ่งที่สำคัญที่ควรคำนึงถึงคือ การสอนเนื้อหาต่างๆ ที่จะทำให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดนั้น ควรจะขึ้นอยู่กับความพร้อม ความสนใจความสามารถและความแตกต่างของนักเรียนด้วย

(กรรณิการ์ วิทยา, 2550, หน้า 18) สำหรับนักเรียนนั้น สามารถที่จะสร้างความคิดรวบยอดได้ โดยเริ่มจากประสบการณ์ของนักเรียนเองคือ การได้สังเกต ได้ยิน ได้สัมผัส จากนั้นนำความรู้เดิมมาใช้ในการจำแนกความแตกต่าง แล้วหาลักษณะร่วมหรือความเหมือนของสิ่งที่พิจารณา ตามมาด้วยการตั้งสมมุติฐานของความคิดรวบยอดนั้นๆ ร่วมกับการทดสอบสมมุติฐานด้วย เพื่อหาความสัมพันธ์ ที่จะนำไปสู่การสรุปความคิดรวบยอดใหม่ และหาสัญลักษณ์ทางภาษามาแทนความคิดรวบยอดใหม่ที่เกิดขึ้น (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546, หน้า 125) จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า หลักการสอนและการสร้างความคิดรวบยอดจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าใจและจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้นานซึ่งรูปแบบการสอนความคิดรวบยอดนั้นมีหลากหลาย เช่น การสอนแบบนิรนัย (Deductive) การสอนแบบอุปนัย (Inductive) การสอนโดยการยกตัวอย่างที่ใช้และไม่ใช้ความคิดรวบยอด (Concept Attainment) ฯลฯ ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนและสภาพของห้องเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากที่สุด (กรรณิการ์ วิทยา, 2550, หน้า 19) กล่าวโดยสรุป การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สัมผัส ได้ค้นคว้า ได้ทดลอง ได้ปฏิบัติจริง ครูทำหน้าที่กระตุ้นการเรียนรู้ หาสื่อประกอบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและสิ่งสำคัญที่ไม่อาจมองข้ามได้คือการฝึกทักษะอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดได้

จากการศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการตามวัย ยังพบว่ากลุ่มนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) เป็นวัยที่เน้นให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน สามารถใช้ภาษาอังกฤษตามสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน สังคมและสามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การประกอบอาชีพตลอดจนการศึกษาต่อในระดับสูงได้รวมทั้งมีทักษะพื้นฐานที่สำคัญคือ ฟัง พูด อ่านและเขียน ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่พบนั้นมีสาเหตุหลายประการที่เป็นอุปสรรคทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรนักเรียนไม่สามารถจำคำศัพท์ที่เป็นภาษาอังกฤษได้และเป็นที่ยอมรับกันว่า “คำศัพท์” เป็นหัวใจสำคัญในการศึกษาภาษาอย่างหนึ่ง เพราะถ้านักเรียนได้เรียนรู้คำศัพท์มากพอกับวัยของตน สามารถนำคำศัพท์ไปใช้ได้ถูกต้อง นักเรียนผู้นั้น นั้นก็จะสามารถเข้าใจสภาพแวดล้อมที่ตนอยู่ ตลอดจนสามารถสื่อ

ความหมาย แสดงความคิดเห็นและความเข้าใจของตนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ถ้าไม่มีคำศัพท์ใช้มากพอที่จะนำมาประกอบเป็นประโยคได้แล้วก็ไม่มีความสามารถในการพูด อ่าน เขียน (วชรวรรณ ฤทธิรงค์, 2550, หน้า 54)

ในด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษปัจจุบัน พบว่า ผู้สอนพยายามเน้นให้นักเรียนใช้ทักษะการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยหวังให้นักเรียนเข้าใจสารสนเทศภาษาอังกฤษ มีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อ ในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ แต่ไม่เน้นหรือให้ความสำคัญในการใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้ ซึ่งบลูม ได้กล่าวว่า การสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพคือการเรียนแบบกลุ่ม เพราะนักเรียนได้เรียนร่วมกัน มีโอกาสช่วยเหลือและเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้เด็กเก่งได้ช่วยเหลือเด็กอ่อน ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม ซึ่งวิธีเด็กที่เรียนเป็นกลุ่มนั้นจะได้แสดงความสามารถแต่ละคนออกมาเต็มที่ นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้เรื่องการปฏิบัติในสังคมและเกิดการเรียนรู้เรื่องการควบคุมการแสดงออกทางด้านอารมณ์ด้วย ทั้งนี้เพราะนักเรียนแต่ละคนจะได้รับประสบการณ์จากสมาชิกภายในกลุ่มของตน รวมทั้งมีการพัฒนาการทางความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในสังคม สอดคล้องกับ ฌ็องฌัก กูว์เลต์ และคณะที่กล่าวว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่อยู่ร่วมกันเป็นสังคมต้องพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือกัน เพื่อการดำรงชีวิต และสามารถทำงานต่างๆ ได้สำเร็จตามที่ต้องการแต่พัฒนาการในยุคของสังคมอุตสาหกรรมให้ความสำคัญกับการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญของแต่ละคน ซึ่งก่อให้เกิดค่านิยมแบบปัจเจกบุคคลที่ให้ความสำคัญกับตนเองและความเป็นส่วนตัว ทำให้ไม่ได้พัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือกัน การพึ่งพาอาศัยกัน และการทำงาน เป็นทีม (Team work) คนส่วนใหญ่มุ่งแต่จะทำงานของตนเองให้สำเร็จ บางครั้งอาจทำงานเป็นกลุ่มบ้าง แต่ก็ไม่ใช้การทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า คนไทยทำงานเป็นทีมไม่เป็น ไม่มีการวางแผนการทำงานและประสานงานล่วงหน้า แต่จะชอบแก้ไขปัญหา เฉพาะหน้า (ฌ็องฌัก กูว์เลต์ และคณะ, 2545, หน้า 1) ธรรมชาติของคนไทยจำนวนมากยังขาดคุณสมบัติของการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ มีคำกล่าวว่า คนไทย 1 คน สามารถสู้กับคนชาติอื่นได้ถึง 3 คน แต่ถ้าให้คนไทย 10 คน สู้กับคนชาติอื่นเพียง 3 คน ก็อาจแพ้เขาได้ เมื่อพิจารณาให้กว้างและลึกลงไปจะเห็นว่า ในการ

ทำงานนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับกลุ่มที่มีสมาชิกไม่กี่คน จนถึงระดับสูงที่ประกอบด้วยคนจำนวนมาก และเมื่อพิจารณาถึงระดับความสำคัญซึ่งมีมากไปจนถึงระดับประเทศแล้ว จุดนี้นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะถ้าหากขาดความสามารถในการทำงานร่วมกันแล้ว ไม่ว่าจะตั้งวัตถุประสงค์ไว้สวยงามอย่างไร มีบุคลากรที่มีความรู้สูงมาก มีกำลังเงินที่พร้อมมูล แต่ความสามารถในการทำงานร่วมกันไม่มี ก็ย่อมจะไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือทำไม่ได้ดีเท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการทำงานเป็นทีมตั้งแต่ระดับเล็กไปถึงระดับชาติได้อย่างชัดเจน หากสังคมกลุ่มเล็กๆ ไม่สามารถที่จะทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ประเทศชาติซึ่งเป็นผลรวมของกลุ่มคนหลากหลาย ก็คงไม่สามารถเจริญก้าวหน้าได้ (ทิตินา แคมมณี, 2545, หน้า 11)

เพื่อให้สอดคล้องสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งหวังจะพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้มีคุณธรรมพื้นฐาน กำกับความรู้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะการคิด รักความเป็นไทย อันจะเป็นประจักษ์ความสำเร็จในการเรียนรู้วิชาอื่นๆ เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและยืนได้ด้วยตนเองอย่างเต็มภาคภูมิ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อก้าวไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ การจะสนองนโยบายเหล่านี้ให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนขึ้นนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ครูพึงกระทำ แม้ว่าในหลักสูตรแกนกลางจะกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ รวมถึงกำหนดตัวชี้วัดชั้นปีเอาไว้เพื่อเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของนักเรียน แต่การจัดการเรียนการสอนให้เกิดผลสำเร็จที่สามารถวัดเป็นรูปธรรมได้นั้น จำเป็นที่จะต้องชี้ถึงลักษณะและระดับคุณภาพ ที่แสดงถึงร่องรอยการทำงานหรือผลงานของนักเรียน ทั้งนี้ครูผู้สอนจะต้องมีการวางแผนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบว่า ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้อะไร และทำอะไรได้ ซึ่งผู้วิจัย มีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ตลอดจนการปฏิบัติตนตามค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ เป็นคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ที่ต้องพัฒนาปลูกฝังให้กับนักเรียน

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนอีกรูปแบบหนึ่งที่สามารถจัดมวลงประสบการณ์ให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิด และความสามารถในด้านการคิดด้วย การสร้างชิ้นงาน คือรูปแบบที่เน้นการนำเสนอความคิดก็คือการใช้กรอบมโนทัศน์ หรือผังมโนทัศน์ ซึ่งมีนักการศึกษากล่าวไว้ว่า กรอบมโนทัศน์ หรือ ผังมโนทัศน์ (Concept Mapping) เป็นเทคนิคการสอน

ที่พัฒนาขึ้นจากกลุ่มนักการศึกษาและนักวิจัยของมหาวิทยาลัยคอร์เนล ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมี Joseph D. Navak เป็นผู้นำ (ปทุมวรรณ เก่งกาจ, 2551, หน้า 2) เทคนิคนี้เน้นให้นักเรียนเกิดการรับรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Reception Learning) โดยอาศัยพื้นฐานจากทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของ David P. Ausubel ที่ว่าการเรียนรู้จะมีความหมายแก่ผู้เรียน หากการเรียนรู้นั้นสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่รู้มาก่อน หลักการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีนี้ คือ มีการนำเสนอความคิดรวบยอดหรือกรอบมโนทัศน์ หรือกรอบแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแก่ผู้เรียนก่อนการสอนเนื้อหาสาระนั้นๆ จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนเนื้อหาสาระนั้นอย่างมีความหมาย จากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของ David P. Ausubel ได้มีผู้สนใจทำการวิจัยวิธีการเรียนการสอนโดยใช้กรอบมโนทัศน์ ซึ่งได้สอดคล้องกันว่านักเรียนเกิดกระบวนการคิดและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เป็นไปตามสมมติฐาน ดังนี้ พงุทธิ มาเนตร (2553, หน้า 70) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจัดกรอบมโนทัศน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถทางการคิดเชิงมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อีกทั้ง ปทุมวรรณ เก่งกาจ (2551, หน้า 81) ได้ศึกษาผลการใช้กรอบมโนทัศน์สรุปเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนอรอุมา ตระกูลโอสถ (2547, หน้า 67) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กรอบมโนทัศน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และอัมพิกา สิริพรหม (2547, หน้า 83) ได้ทำการสร้างแบบฝึกพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบ SQ3R โดยใช้กรอบมโนทัศน์ และเอกสาร สมุดหรือหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการรู้ เพื่อใช้ประกอบตำราเพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการศึกษาหรือการปฏิบัติเรื่องใดหรือเพื่อแนะนำวิธีใช้อุปกรณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง นั่นคือ คู่มือ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 256) เป็นหนังสือเล่มเล็กที่ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมีรายละเอียดที่ง่ายต่อการรับรู้ เข้าใจและมักมีภาพประกอบ (สมพร จรุงแสง, 2546, หน้า 44) ที่บรรจุเนื้อหาตามหลักวิชาและใช้หลักการสอนระหว่างครูและนักเรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามเป้าหมายได้

ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ในปีการศึกษา 2557 จากผลการตรวจสอบพบว่าผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เฉลี่ยร้อยละ 70.95 ซึ่งต่ำกว่าเป้าที่กำหนดคือ ร้อยละ 75.00 และ ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคำเตย อุปถัมภ์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละร้อยละ 23.08 ซึ่งอยู่ในระดับที่ต่ำมาก จำเป็นต้องพัฒนาและปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้นถึงระดับที่ตั้งไว้ คือ ร้อยละ 50.00 (โรงเรียนคำเตยอุปถัมภ์, 2556, หน้า 12) และมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนข้อความ อยู่ในระดับดีร้อยละ 22.34 ระดับผ่านเกณฑ์ประเมินร้อยละ 56.98 และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน (ปรับปรุง) ร้อยละ 20.68 (โรงเรียนคำเตยอุปถัมภ์, 2556, หน้า 25) และรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนคำเตยอุปถัมภ์โดยสำนักรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ.รอบสอง ปี 2554 (2554, หน้า 54) พบว่ามีข้อเสนอแนะสำคัญเพื่อการพัฒนา คือ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการ คิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล ซึ่งทาง โรงเรียนและครูผู้สอนถือว่าเป็นปัญหาสำคัญในลำดับต้นๆ ที่จะต้องหาทางปรับปรุงแก้ไข โดยเฉพาะกลยุทธ์และเทคนิควิธีการสอนของครู เพราะโดยส่วนใหญ่แล้วการสอนของครู ยังมีลักษณะการให้ความรู้เชิงเนื้อหา หลักเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ความรู้ความจำมากกว่า ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และครูผู้สอนควรเน้นผู้เรียนให้มีความ เข้าใจในบทเรียนหรือเรื่องที่กำลังเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของตน และควรเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้คิดเป็น

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้นโรงเรียนคำเตยอุปถัมภ์ เป็นโรงเรียน มัธยมศึกษาประจำตำบล ขนาดกลางที่ให้โอกาสนักเรียนทุกคนเข้าศึกษา นักเรียนจึงมี ความหลากหลายทั้งระดับความรู้และด้านคุณลักษณะ การดูแลนักเรียนนับเป็นสิ่งที่จำเป็น อย่างยิ่ง จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบ มโนทัศน์ เพื่อพัฒนาความคิดรวบยอด เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ และผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ขึ้นโดยคาดหวังและต้องการศึกษาวิจัยว่า การจัด กระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวจะสามารถส่งเสริมและพัฒนาความคิดรวบยอด เจตคติต่อวิชา ภาษาอังกฤษ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน คำเตยอุปถัมภ์ ได้หรือไม่

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัยไว้ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์ ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของดัชนีประสิทธิผลหรือไม่ อย่างไร
2. ความคิดรวบยอด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร
3. เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร
5. ความคิดรวบยอด เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน (สูง ปานกลาง และต่ำ) ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์ แตกต่างหรือไม่ อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อพัฒนาความคิดรวบยอด เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์ โดยมีความมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดรวบยอด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์ ก่อนและหลังเรียน

3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์ ก่อนและหลังเรียน

4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์ ก่อนและหลังเรียน

5. เพื่อเปรียบเทียบความคิดรวบยอด เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน (สูง ปานกลาง และต่ำ) ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์ มีดัชนีประสิทธิผล มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 50 ขึ้นไป
2. ความคิดรวบยอด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
5. ความคิดรวบยอด เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน (สูง ปานกลาง และต่ำ) ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์มีความแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ความสำคัญของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ได้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิผล
2. ได้พัฒนาความคิดรวบยอด เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้สูงขึ้น
3. เพื่อทำให้นักเรียนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง สร้างนิสัยความรับผิดชอบร่วมกันภายในกลุ่ม
4. เพื่อทำให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์
5. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และเสริมสร้างประชาธิปไตยในชั้นเรียน
6. เป็นแนวทางให้แก่ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ หรือบุคลากรทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่พัฒนาการคิดรวบยอด เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ และเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนคำเตยอุบลรัตน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 109 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนคำเตยอุบลรัตน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 36 คน ได้มาโดย การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม จากนั้นนำคะแนนประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนแต่ละคนมาเรียงลำดับคะแนน

แล้วแบ่งกลุ่มตามความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ สูง ปานกลาง และต่ำ โดยใช้เทคนิค 33 % หรือ 1 ส่วน 3 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2539, หน้า 186) นำมาประยุกต์ในการแบ่งนักเรียนได้นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง ปานกลาง และต่ำ

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์ที่ส่งผลต่อความคิดรวบยอด เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.1.2 ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน โดยจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ สูง ปานกลาง และต่ำ

2. ตัวแปรตาม มี 3 ตัว ได้แก่

2.1 ความคิดรวบยอด

2.2 เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ

2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้สอนเป็นเนื้อหาในวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคำเตยอุปถัมภ์ ซึ่งสอดคล้องตามสาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ เนื้อหาตามหน่วยต่อไปนี้

3.1 My School Days	จำนวน	10	ชั่วโมง
3.2 My Favourite things	จำนวน	8	ชั่วโมง
3.3 My Home	จำนวน	9	ชั่วโมง

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โดยใช้เวลาดทดลอง 30 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งหมด 10 สัปดาห์

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์ ที่ส่งผลต่อความคิดรวบยอด เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือของ Slavin (1995, pp. 2-7) และ Johnson and Johnson (1992, pp. 2-4) กับเทคนิคการจัดลำดับขั้นตอนในการเรียนแบบร่วมมือของอรพรรณ พรสีมา (2540, ไม่ปรากฏเลขหน้า, อ้างถึงในชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 186) นำมาร่วมกับการเรียนแบบใช้กรอบมโนทัศน์ ผู้วิจัยได้นำแนวทฤษฎี และใช้วิธีสร้างกรอบมโนทัศน์ตามแนวคิดของ Ault (1985, pp. 3-4)

ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้าของผู้วิจัยดังกล่าวนี้ เป็นพื้นฐานให้ผู้วิจัยนำตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์ มาเป็นตัวแปรจัดประเภท ซึ่ง แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ นักเรียนกลุ่มสูง นักเรียนกลุ่มปานกลาง และนักเรียนกลุ่มต่ำ ทั้งนี้เพราะต้องการทราบว่า วิธีการสอนที่พัฒนาขึ้นเมื่อนำมาจัดการเรียนการสอนกับนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่างกันแล้ว ส่งผลต่อความคิดรวบยอด เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือไม่ อย่างไร ซึ่งได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยไว้ดังนี้

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะ ไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มๆ โดยทั่วไปมีสมาชิกกลุ่มละ 4 คน สมาชิกกลุ่มมีความสามารถในการเรียนต่างกัน ทำงานร่วมกันเพื่อเป้าหมายกลุ่ม สมาชิกมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม มีการฝึกและใช้ทักษะการทำงานกลุ่มร่วมกัน มีลำดับขั้นตอนในการเรียนคือ 1. ขั้นเตรียม 2. ขั้นกิจกรรมกลุ่มและศึกษาเนื้อหา 3. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ 4. ขั้นสรุปทบทวน
2. การใช้กรอบมโนทัศน์ (Concept Mapping) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรอบมโนทัศน์ ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ของมโนทัศน์ที่มีความเกี่ยวข้องกันอย่างมีลำดับขั้นตอน โดยให้นักเรียนวิเคราะห์มโนทัศน์ในเรื่องที่เรียนแล้วนำมาสร้างเป็นแผนผังมโนทัศน์ใช้ในการอภิปรายร่วมกันและการสรุปประเด็นสำคัญจากบทเรียนตามความเข้าใจ
3. กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์ หมายถึง การจัดการเรียนรู้มี 5 ขั้น ได้คำนึงถึงหลักการ/แนวคิดที่ว่า การเรียนแบบร่วมมือว่าเป็นวิธีการสอนซึ่งกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยจะมี 4 คน เป็นนักเรียนที่เก่ง 1 คน เรียนปานกลาง 2 คน และเรียนอ่อน 1 คน มีการร่วมรับผิดชอบงานของกลุ่มร่วมกันขณะเรียน การจัดกลุ่มอย่างเป็นระบบที่สมาชิกภายในกลุ่มได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจนและเท่าเทียมกันประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย กรอบมโนทัศน์ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างไม่สิ้นสุด จะเป็นการขยายความรู้ให้กว้างขึ้น จนกลายเป็นการแยกแยะความแตกต่างเชิงความก้าวหน้า มีการระดมความคิด นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาร่วมกันเพื่อประเมินคำตอบที่เหมาะสมที่สุด เป็นการส่งเสริมให้ช่วยกันค้นหาข้อมูลให้มาก โดยแบ่งขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้
 - 3.1 ขั้นเตรียม หมายถึง ขั้นเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ซึ่งมี 2 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นแนะนำ ครูแนะนำทักษะการเรียนร่วมกัน ระเบียบของกลุ่มบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม และ 2) ขั้นจัดกลุ่มเรียน แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยๆ กลุ่มละ 4 คน คณะระดับความสามารถทางการเรียน

3.2 ขั้นนำเสนอบทเรียนทั้งชั้น หมายถึง ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน และชั้นสอน ซึ่งชั้นสอนประกอบด้วย การนำเสนอกรอบมโนทัศน์ที่มีความกว้างของเนื้อหา ทำความเข้าใจเนื้อหา

3.3 ขั้นเชื่อมมโนทัศน์ที่มีความสัมพันธ์กัน หมายถึง การทำกิจกรรมกลุ่ม ตามที่ระบุไว้ในบัตรกิจกรรม โดยช่วยเหลือกันเรียนรู้ ทำแบบฝึกหัด และร่วมกันจัดทำ กรอบมโนทัศน์ สรุปเนื้อหาตามเทคนิคการจัดกรอบมโนทัศน์ ดังนี้ 1) ใช้กรอบมโนทัศน์ แสดงความสัมพันธ์ 2) ใช้กรอบมโนทัศน์ในการสรุปความหมายจากตำรา 3) ใช้กรอบ มโนทัศน์ในการสรุปความหมายจากการปฏิบัติการ 4) ใช้กรอบมโนทัศน์เป็นเครื่องมือใน การจดบันทึกต่างๆ และ 5) ใช้กรอบมโนทัศน์ในการวางแผนเขียนรายงาน หรือการ บรรยาย ทั้งนี้แต่ละหน่วยเลือกให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้

3.4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบย่อย หมายถึง การตรวจสอบว่า ผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนถูกต้องหรือยัง เป็นขั้นตอนที่สมาชิกจะได้ร่วมกันรับผิดชอบ ต่อผลงานกลุ่มและรายบุคคล ในบางกรณีอาจต้องซ่อมเสริมสิ่งที่ยังขาดตกบกพร่อง แล้วทดสอบ

3.5 ขั้นสรุป หมายถึง การอภิปรายเนื้อหาทั้งหมดที่เรียนในแต่ละครั้งโดย การเขียนโดยใช้ผังมโนทัศน์รูปแบบต่างๆ

4. ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง คือความสามารถในการรับรู้ ของตนเอง ในการระบุนประเมินและการควบคุมอารมณ์ของตนเอง, ของผู้อื่น หรือของกลุ่ม ความสามารถด้านการควบคุมอารมณ์ที่ช่วยให้ดำเนินชีวิตให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์ อย่างมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถแยกแยะความแตกต่างของอารมณ์ได้ ตลอดจนใช้ข้อมูลนี้ชี้แนะในการคิดและการกระทำต่างๆ

5. ความคิดรวบยอด หมายถึง กรอบความคิด หรือกระบวนการตอบสนอง ทางสมองของมนุษย์ในการจัดประเภท สิ่งหรือเรื่องต่างๆ ที่อาศัย ความเหมือน ความ แตกต่างหรือความสัมพันธ์ของคุณสมบัติภายนอกหรือคุณสมบัตินภายใน รวมไปถึงการ ประมวลผลและแปลความหมายข้อมูลที่เกิดจากประสบการณ์หลากหลายบริบทในอดีต นำไป ประยุกต์กับสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันถักทอข้อมูลความรู้ทั้งหมดที่มีเป็นโครงสร้างความรู้ผืน ใหญ่ที่ได้รับการตรวจสอบซ้ำแล้วซ้ำอีกในภาพรวมแล้ว กรอบความคิดอันนี้จึงมีขอบเขต กว้างขวางกว่าการจัดประเภท และในส่วนของพัฒนาการจะพัฒนาจากระดับรูปธรรมไปสู่ ระดับนามธรรม ในรูปของเกลียวความรู้แนวนอนหรือเกลียวความรู้แนวตั้ง โดยเกลียว

ความรู้ที่ว่ามีหากได้รับการพัฒนาต่อไป จะนำไปสู่การสร้างกฎเกณฑ์ความรู้ที่เป็นตัวหนังสือแล้วพัฒนาไปสู่ขั้นสูงสุดของความรู้ กล่าวคือ สามารถนำกฎเกณฑ์ความรู้ต่างๆไปทำนายหรือบูรณาการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงที่สำคัญคือกรอบความคิดที่ว่านี้ของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไป เนื่องจากความรู้ ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมของแต่ละคนที่มีอยู่เดิมต่างกัน

6. เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ หมายถึง ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งในด้านดีหรือทางบวก และด้านไม่ดีหรือทางลบที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งวัดได้จากแบบวัดเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ ตามมาตราวัดของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) ที่ผู้วิจัยพัฒนาและหาคุณภาพแล้ว จำนวน 20 ข้อ

7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้จากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกับการแบบใช้กรอบมโนทัศน์ ในวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งวัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ

8. แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เอกสารการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษ ที่ประกอบด้วย คำชี้แจง สารการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการจัดการเรียนการสอน วิธีการวัดประเมินผล ที่เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์

9. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หมายถึง ผู้ที่กำลังเรียนอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนคำเตยอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

10. ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index) หมายถึง ค่าที่แสดงความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้แบบร่วมมือ ร่วมกับการใช้กรอบมโนทัศน์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้น จากคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนและคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน ใช้เกณฑ์ร้อยละ 50